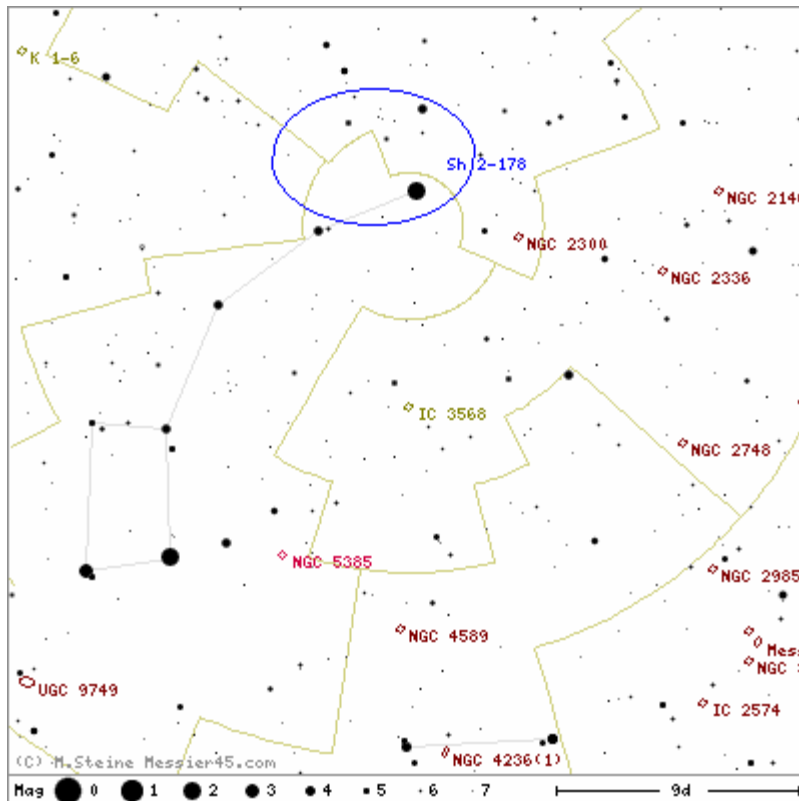

Observasjonsforslag 2005.04.21

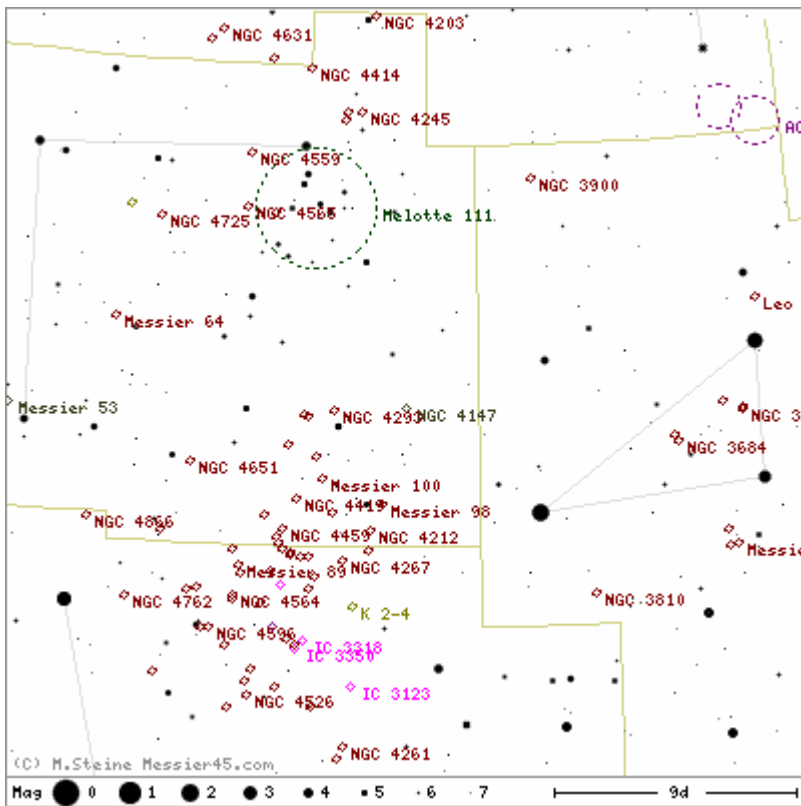
IC 3568 i Sjiraffen

Ikke langt fra Polaris, i stjernebildet Sjiraffen, ligger en liten ball, en planetarisk tåke som er ganske ukjent, men likevel ganske sterk og enkel. Den er 18 buesekunder stor, som ikke er så veldig stort egentlig, men den har en magnitudo på 11,1 visuelt. Den er rund og kompakt og du vil antagelig se en liten skive, nesten som en planet, bare endel svakere.

Du finner tåka ved å se etter en mag 5-stjerne i hodet til sjiraffen som ligger sør for Polaris (surprise!) og inne i buen som utgjør stjernebildet Lille Bjørn. er hodet til sjiraffen. Nedenfor denne stjerna ligger en mag 10 stjerne, og 40 bueminutter vest for denne ligger tåka, tett innpå en svak mag 14-stjerne. Se om du kan se om tåka er blå også.

Den planetariske tåka har en sentral stjerne på mag 13,5, og den er antagelig for vanskelig for de fleste. Den er omtrent 9000 lysår unna, og har en diameter på omtrent 0,4 lysår, dvs. 800 ganger større enn vårt solsystem.

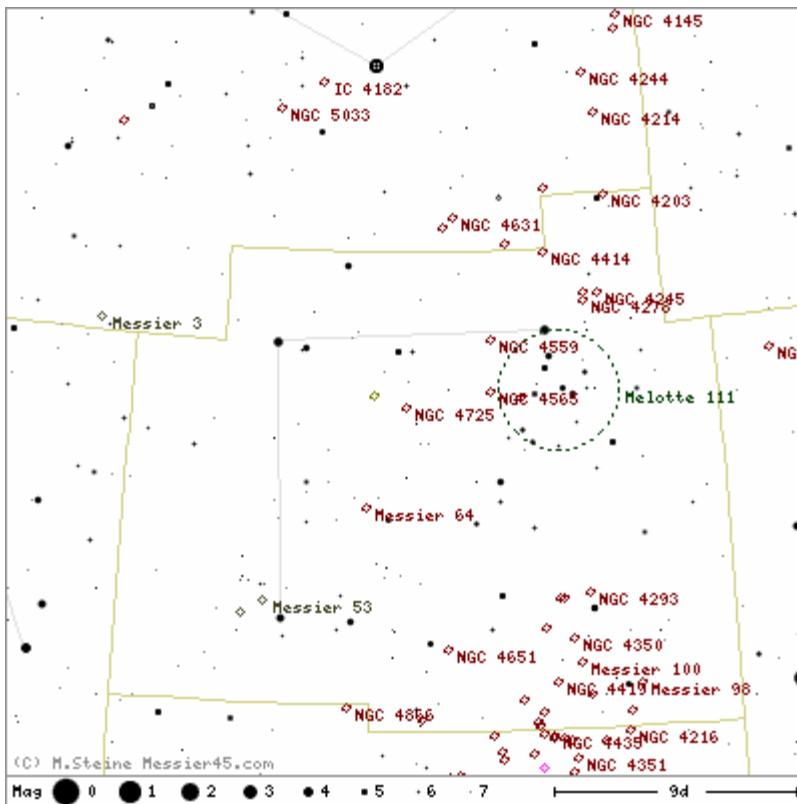
NGC 4147 i Berenikes hår

Stjernebildene Jomfruen og Berenikes hår er ikke bare galakser og lite stjerner! Her finner man også andre gullkorn, som denne lille ukjente kulehopen. Følger du en linje gjennom de to stjerner 7 og 5 Comae Berenices så kommer man rett til kulehopen. Den danner også en trekant mellom 5 og 11 Comae Berenices, henholdsvis 5,5 og 4,5 mag stjerner. Hopen ligger bare 8 bueminutter unna en mag 8-stjerne, så den skal være grei å finne.

Kulehoper er artige dyr, selv om de alle ser ganske like ut. Forskjellene finnes likevel. Noen er store og sterke, andre store og svake og nesten som vassne åpne hoper, men andre igjen er små og kompakte. Dette er en av de kompakte. Den er omtrent 4 bueminutter stor, har en veldig klar og kompakt kjerne og en visuell magnitudo på 9,9. Den reelle størrelsen du kan forvente å se er rundt 2 bueminutter. Om den viser noen farge så er det antagelig blå.

Den ligger 62900 lysår unna, og har da en diameter på omtrent 73 lysår. Den ble oppdaget av William Herschel 14. mars 1784.

NGC 4725 i Berenikes hår

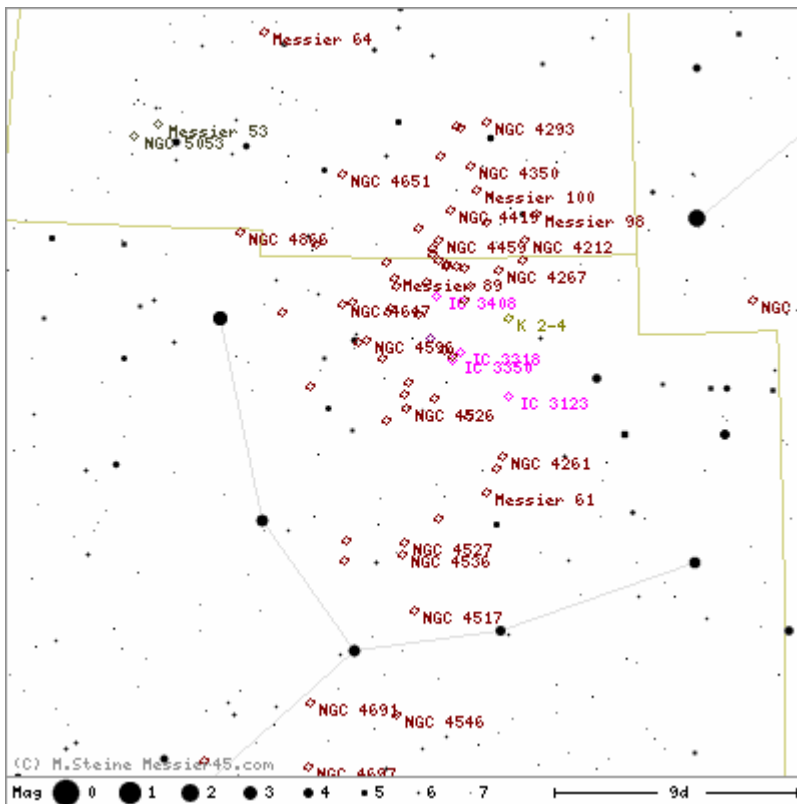
Det er mange eksempler på flotte galakser som ikke ble oppdaget av Charles Messier, men det gjør ingenting. Vi kan oppdage dem selv! NGC 4725 er en veldig flott galakse på bilder og full av små artige detaljer. Den er sterk, med en magnitudo på rundt 10, og er større enn mange Messier-objekter med 11x8 bueminutter.

Denne spiralgalaksen finner du enkelt ved å ta utgangspunkt i de to stjernene 30 og 31 Comae Berenices og sørover en grad til en mag 6,8-stjerne, og deretter enda 55 bueminutter rett til galaksen.

NGC 4725 viser tegn til forvrengning og det skyldes nok interaksjon med galaksen NGC 4747 25 bueminutter mot nordøst. Den nære galaksen NGC 4712 bare 10 bueminutter mot vest hører ikke med, og ligger nesten fire ganger lenger unna. NGC 4725 ligger i en avstand av omtrent 55 millioner lysår og beveger seg 1206 km/s fra oss.

Visuelt bør du se etter ringen rundt kjernen av galaksen. Kanskje ser du de sterkeste delene av denne.

NGC 4526 i Jomfruen

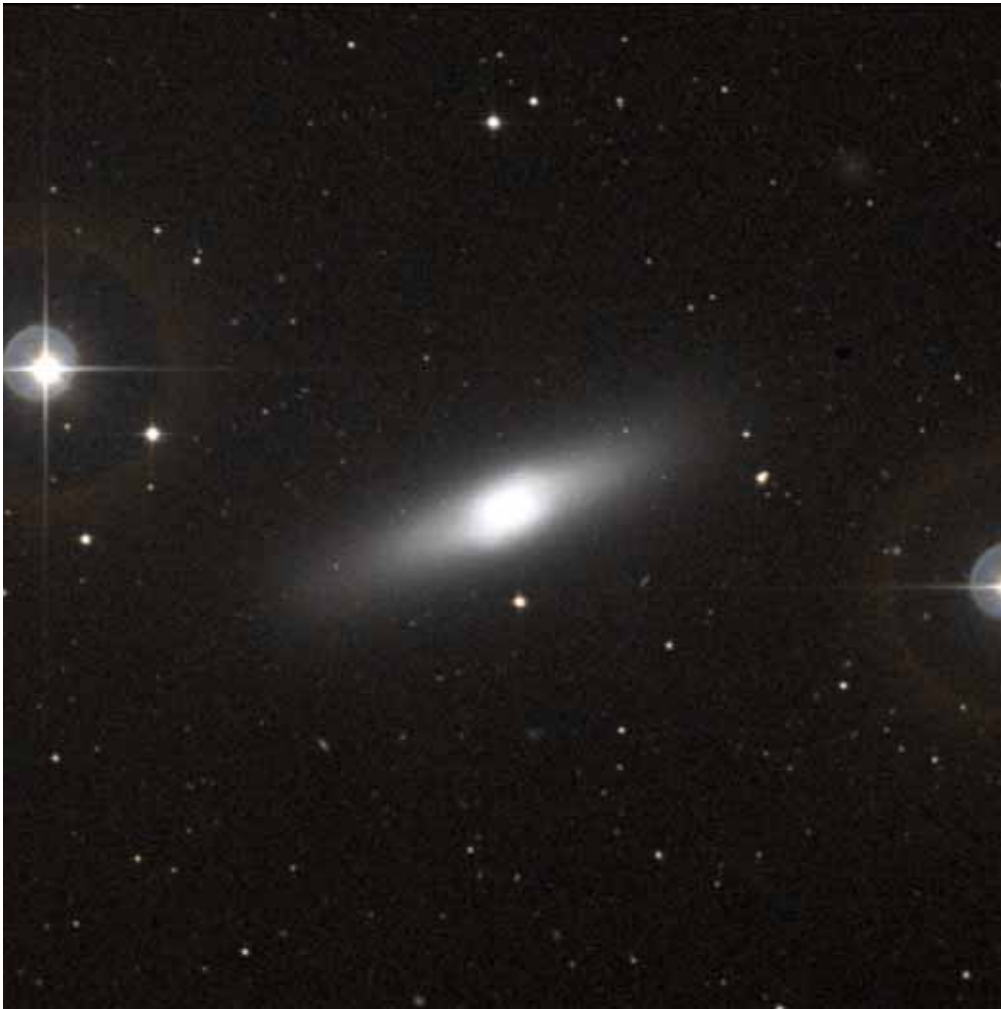
Våren er galaksetid, og man slipper inne unna Virgo-hopen. Jomfruen (eller Virgo på latin) inneholder en enorm galaksehøp som ligger 60 millioner lysår unna. Her finner du en enorm mengde enkle og mindre enkle galakser i teleskopet ditt. Alt fra digre elliptiske galakser som M86, M84 og M87 til spiralgalakser som kolliderer og små galakser som er så vidt synlige på bilder. NGC 4526 ligger litt i utkanten av den verste klynga, mer er allikevel en flott og veldig avlang elliptisk galakse.

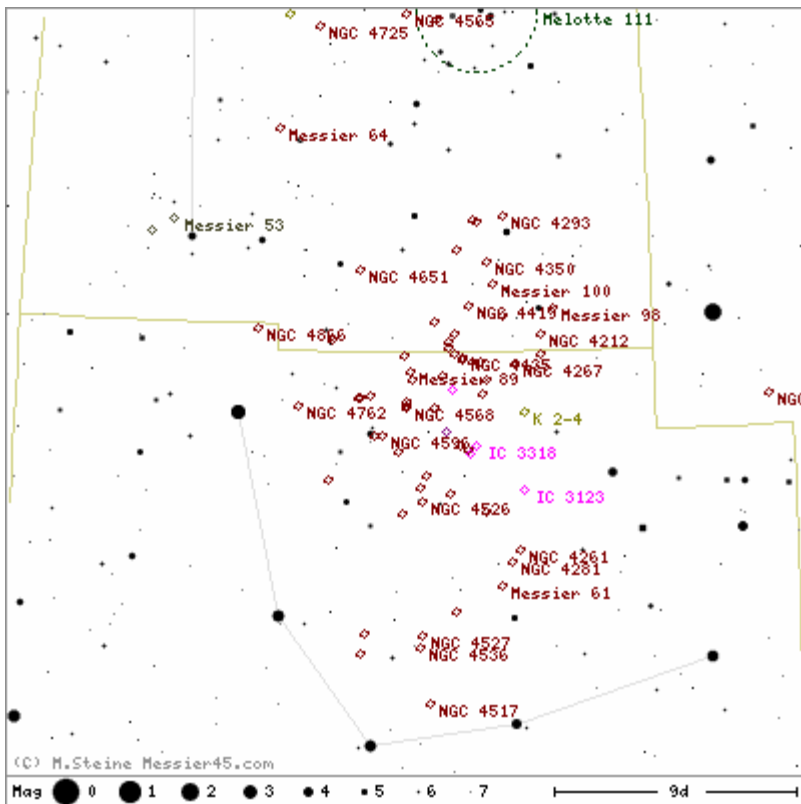
NGC 4526 finner du et stikke sør for kjernen av hopen, og veldig nære den enorme elliptiske galaksen M49. Trekk en linje fra Zosma (delta Leonis) via Denebola (beta Leonis) og 2/3-deler på vei mot Auva (delta Virgonis) finner du M49. En snau grad øst for denne ligger en asterisme med mag 6-8-stjerner som ser ut som et litt utdratt telt. Midt mellom mag 7-stjernene helt til øst finner du NGC 4526.

Den er ikke så spennende på bilder, men gir et flott inntrykk i teleskopet, avlang som den er. Legg også merke til at kjerneområdet har en noe firkantet form, som skyldes at den har svelget en annen galakse i nær fortid. Det er det disse store

elliptiske galaksene er, nemlig enorme støvsugere som rydder rommet for andre ulldotter av alle fasonger. Til slutt ender man opp med intetsigende ulldotter som M49 og de andre.

Avstanden til NGC 4526 er 56 millioner lysår. I lumonisitet er den bare 1,4 ganger sterkere enn Melkeveien, men massemessig er den nok endel større, siden den i all hovedsak består av svake dvergstjerner og stjernerester.

NGC 4567 og 4568 i Jomfruen

Litt lenger inn i Virgo-hopen finner vi blant annet denne lille perlen av en dobbeltgalakse. Den er like nydelig i teleskopet som på bilder. Dette er to spiralgalakser som ligger i omtrent samme retning på himmelen. Den sterkeste, NGC 4568 på mag 10,8, er også nærmest med en avstand på 66 millioner lysår, mens NGC 4567 på mag 11,3 ligger 100 millioner lysår unna. Selv om de kalles de siamesiske tvillingene, så kolliderer de altså ikke. Det ser man også ved at de ikke er deformert i særlig grad, noe de helt klart ville vært om de hadde vært på kollisjonskurs.

Virgo-hopen er et virrvarr av galaksedotter, og det kan være vanskelig å finne fram. Denne er imidlertid ikke så ille å finne, ikke minst fordi den skiller seg ut ved å være en dobbel-dott. Med utgangspunkt i rho Virgonis (mag 5) kan man følge en svak linje av mag 7,5-9-stjerner vest-nordvest i halvannen grad, og så en snau halv grad nordover. Legg også merke til NGC 4564 12 bueminutter nord for tvillingene og M58 i underkant av 40 bueminutter nord-nordøst.

NGC 4568 hadde også en supernova i 2004, nemlig SN2004cc, på maks mag 14,4. Den er ikke lenger synlig, dessverre.

